

DATE INEDITE DESPRE CONSTRUCȚIA REȘEDINȚEI FAMILIEI BRĂȚIANU DE LA FLORICA

REMUS PETRE CÎRSTEA

Reședința și gospodăria familiei Brătianu, zidite în localitatea care este cunoscută de istorici sub numele de Florica sunt monumente istorice puțin cunoscute ale culturii și civilizației românești. În lista de propuneri referitoare la obiective cu caracter de patrimoniu cultural național din județul Argeș se menționează, cităm: „Conacul Brătianu, Ansamblul Conacului Brătianu (...)”, aflat în proprietatea „stat/ICHV”, cod de referință „03 B 0414”. Codul de referință „03 B 0416” corespunde vilei „Florica”¹.

Oricât de importante a fost deciziile luate de locatarii cunoscuți, proprietari ori oaspeți doriți sau nedorți, nu se știe mai nimic despre șantierul acestei case. Pe vremuri, arhiva casei de la Florica a fost bogată și inginereste aranjată în podul casei, între răsărit. Tot dinspre răsărit au venit vremuri în care totuși s-a găsit cineva care să nu arunce sau să nu ardă un plic simplu, alb, format A 4 pe care se scrie: „Casa de la Florica”. În acest plic se află schițe ale lambrisajului din casă, montat la parter, planuri de situație pentru parterul și etajul clădirii fermei și două pagini în care este descrisă situație lucrărilor de construcție a casei de la Florica în anul 1902. Informațiile inedite conținute în cele două documentele prezintă singurele date despre calendarul și cheltuielile, comanditarii, lucrătorii și materialele construcției reședinței, ridicată la poalele dealului Florica pe panta care coboară lin care dealul Lescioare². Acum se poate spune că vila „Florica” a fost începută în luna iulie a anului 1902.

Anul viitor această construcție va împlini un secol. Urmările ultimilor cincizeci de ani de păraginare cu știință și cu neștiință a acestei reședințe legate de neamul românesc pot umbri, dar nu pot distruge amprenta pe care această construcție o lasă în viața politică, socială și economică românească.

Aduc rândurile viitoare în sprijinul tuturor celor care vor dori să cinstească pragul de la Florica cu cercetări care să releve importanța acestei piese materiale din procesul dezvoltării societății românești contemporane.

În ziua de 8 decembrie a anului 1902, arhitectul Eugene Duperreux, în documentul olograf intitulat „Situatiunea Clădirii de la Florica la 8/22 Decembrie 1902”, considera că trebuiau să se mai execute și să se achite, „până la complecta

¹ Inspectoratul de Cultură al județului Argeș, *Monumente Istorice din județul Argeș, Destin și Viitor*, Pitești, 2000, p. 70.

² Centrul de Cultură „Brătianu”, Biblioteca, nr. inv. 4.110 și 4.111.

terminare a construcțiunii” următoarele lucrări: vopsitul și cernitul pardosellor, zugrăvitul pereților și plafoanelor, instalațiunea de apă și sobăria. În ziua de 8 decembrie arhitectul Duperreux estima că valoarea totală a construcției vilei Florica este de 21.078,25 lei.

Având în vedere faptul că documentul redactat și semnat de arhitectul Duperreux prezintă situații asupra sumelor primite de la comanditari, asupra sumelor cheltuite, asupra costurilor cu manopera și asupra costurilor și chiar a volumelor de materiale de construcții folosite în perioada cuprinsă între 11 iulie și 30 noiembrie a anului 1902, îmi permit să lansez ipoteza că acest arhitect era dirigintele de șantier al casei de la Florica. Se știe că arhitectul care a proiectat vila Florica a fost renumitul arhitect Petre Antonescu, că stilul casei și al ansamblului este stilul neoromânesc. Vila „Florica”, miezul acestei rezervații unice de arhitectură modernă românească a costat până la 8 decembrie 1902 suma de 16.467 lei. Din această sumă, 16.017 lei au fost plătiți de Vintilă Brătianu și 450 de lei de către Ionel I.C. Brătianu. Materialele au costat 4.905,95 lei, iar transportul și manopera au atins o sumă aproape dublă, 10.895,55 lei. Reședința familiei Brătianu de la Florica înseamnă și 17.800 de cărămizi, peste opt tone de var și aproape 46 m³ de lemnărie de brad și de stejar. În documentele păstrate în biblioteca Centrului de Cultură „Brătianu” se pot afla și numele unor meșteri care au lucrat la Florica: tâmplarul Johann Bernard, dulgherii Pisto și Jigo și meșterii Teisid și Leopolder și cărașul Ghionea. Ca să vedeți odiseea acestei faimoase construcții, cât timp a fost cunoscută contemporanilor, vom începe de abia de acum cu aceste petece de hârtie scrise în casa cea nouă de la Florica în urmă cu un secol. Pentru perioada în care identitatea ei a fost martelată din memoria colectivă, ar urma, cronologic, din câte știu eu, doar un document emis de Comisiunea pentru definitivarea Reformei agrare în județul Muscel în care se consemnează, în ziua de 24 martie, cităm: „În ultimul timp în județul nostru au mai fost expropriate proprietățile următoare: 1). Brătianu - Comuna Florica.// clădire care număra 106 încăperi ca: camere, antrec, bucătărie, /becieri, magazii etc. - în care se afla mobila și care un exemplar /vi-l trimitem ulterior”³.

Din punct de vedere social și economic, în plan local, clădirile ridicate de către familia Brătianu reprezintă chiar actul de naștere a localității Ștefăneștii-Noi, fostă Florica. Despre rezonanța acestei clădiri în plan național cred că trebuie să se scrie o carte. Chiar dacă o asemenea concentrare de clădiri de stil neoromânesc este unică, atât prin număr, cât și prin funcțiunile îndeplinite, nici măcar valoarea subiectivă, aceea de document al istoriei moderne a civilizației românești, nu a impus tuturor instituțiilor care le administrează să menționeze oficial calitatea spațiilor în care își continuă activitățile specifice momentului în care sunt organizate și să le folosească cum se cuvine.

³ Arhivele Naționale ale României, Direcția județeană Argeș, , Fond M.A.D. (Ministerul Agriculturii și Domeniilor n.n.) Dosar nr. 19/ 1949, fila 33.